Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 9. novembra 2023*

„Predhodno odločanje – Direktiva 2000/31/ES – Storitve informacijske družbe – Člen 3(1) – Načelo nadzora v državi članici izvora – Člen 3(4) – Odstopanje od načela prostega pretoka storitev informacijske družbe – Pojem ‚ukrepi, naravnani proti storitvi informacijske družbe‘ – Člen 3(5) – Možnost naknadne uradne obvestitve o ukrepih, s katerimi se omejuje prosti pretok storitev informacijske družbe, v nujnih primerih – Neizvedba uradne obvestitve – Možnost uveljavljanja teh ukrepov – Ureditev države članice, s katero je ponudnikom komunikacijskih platform ne glede na to, ali imajo sedež na njenem ozemlju, naložen sklop obveznosti glede nadzora in prijave domnevno nezakonitih vsebin – Direktiva 2010/13/EU – Avdiovizualne medijske storitve – Storitev platform za izmenjavo videov“

V zadevi C-376/22,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Verwaltungsgerichtshof (vrhovno upravno sodišče, Avstrija) z odločbo z dne 24. maja 2022, ki je na Sodišče prispela 10. junija 2022, v postopku

Google Ireland Limited,

Meta Platforms Ireland Limited,

Tik Tok Technology Limited

proti

Kommunikationsbehörde Austria (KommAustria),

ob udeležbi

Bundesministerin für Frauen, Familie, Integration und Medien im Bundeskanzleramt,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi A. Prechal, predsednica senata, F. Biltgen, N. Wahl (poročevalec), J. Passer, sodniki, in M. L. Arastey Sahún, sodnica,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

* Jezik postopka: nemščina.

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Google Ireland Limited in Tik Tok Technology Limited L. Feiler, Rechtsanwalt,

– za Meta Platforms Ireland Limited S. Denk, Rechtsanwalt,

– za avstrijsko vlado A. Posch in G. Kunnert, agenta,

– za Irsko M. Browne, A. Joyce in M. Tierney, agenti, skupaj z D. Fennellyjem, BL,

– za poljsko vlado B. Majczyna, agent,

– za Evropsko komisijo G. Braun, S. L. Kalėda in P.-J. Loewenthal, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 8. junija 2023

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 3(4) in (5) Direktive 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 25, str. 399) in člena 28a(1) Direktive 2010/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2010 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah) (UL 2010, L 95, str. 1), kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2018/1808 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 (UL 2018, L 303, str. 69) (v nadaljevanju: Direktiva 2010/13).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Google Ireland Limited, Meta Platforms Ireland Limited in Tik Tok Technology Limited, družbami s sedežem na Irskem, ter Kommunikationsbehörde Austria (KommAustria) (avstrijski regulativni organ za komunikacije) zaradi odločb tega organa, s katerimi je bilo ugotovljeno, da za te družbe velja Bundesgesetz über Maßnahmen zum Schutz der Nutzer inf Kommunikationsplattformen (Kommunikationsplattformen-Gesetz) (zvezni zakon o ukrepih za varstvo potrošnikov na komunikacijskih platformah) (BGBl. I, 151/2020; v nadaljevanju: KoPl-G).

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2000/31

3 V uvodnih izjavah 5, 6, 8, 22 in 24 Direktive 2000/31 je navedeno:

„(5) Razvoj storitev informacijske družbe v Skupnosti je otežen zaradi številnih pravnih ovir za pravilno delovanje notranjega trga, zaradi česar uresničevanje svobode ustanavljanja in opravljanja storitev ni tako zanimivo; te ovire nastajajo zaradi razlik v zakonodaji in zaradi pravne negotovosti kateri nacionalni predpisi se uporabljajo za te storitve; ker se na obravnavanih področjih zakonodaja ne usklajuje in ureja, so lahko ovire skladno s sodno prakso Sodišča Evropskih skupnosti utemeljene; obstaja pravna negotovost glede tega, v kakšnem obsegu lahko države članice nadzorujejo storitve iz druge države članice;

(6) Skladno s cilji Skupnosti, s členom 43 in 49 Pogodbe in skladno s sekundarno zakonodajo Skupnosti je treba odpraviti te ovire z uskladitvijo nekaterih nacionalnih zakonov in s pojasnitvijo nekaterih pravnih terminov na ravni Skupnosti, če je to potrebno za pravilno delovanje notranjega trga; ta direktiva z obravnavo samo nekaterih posebnih vprašanj, ki povzročajo probleme v delovanju notranjega trga, v celoti uresničuje načelo subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe;

[…]

(8) Cilj te direktive je oblikovanje pravnega okvira za zagotovitev prostega pretoka storitev informacijske družbe med državami članicami in ne usklajevanje področja kazenskega prava kot takšnega;

[…]

(22) Nadzor nad storitvami informacijske družbe mora potekati pri viru dejavnosti, zato da se zagotovi učinkovita zaščita ciljev javnega interesa; v ta namen je treba zagotoviti, da pristojni organ takšno zaščito omogoči ne le državljanom svoje države, temveč vsem državljanom Skupnosti; za krepitev medsebojnega zaupanja med državami članicami je bistvenega pomena, da se jasno določi odgovornost države članice, v kateri imajo storitve svoj izvor; zaradi učinkovitega zagotavljanja svobode opravljanja storitev ter pravnega varstva za ponudnike in prejemnike storitev je treba za takšne storitve informacijske družbe načeloma uporabiti zakonodajo države članice, v kateri ima ponudnik storitev sedež;

[…]

(24) Ne glede na pravilo, da je treba storitve informacijske družbe nadzorovati pri viru, lahko države članice pod pogoji iz te direktive uvedejo ukrepe za omejitev prostega pretoka storitev informacijske družbe“.

4 Člen 1(1) te direktive določa:

„Cilj te direktive je prispevati k pravilnemu delovanju notranjega trga z zagotavljanjem prostega pretoka storitev informacijske družbe med državami članicami.“.

5 Člen 2 navedene direktive določa:

„Za namene te direktive imajo posamezni izrazi, uporabljeni v tej direktivi, naslednji pomen:

(a) ‚storitve informacijske družbe‘: storitve v smislu člena 1(2) Direktive 98/34/ES [Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. junija 1998 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 20, str. 337)], spremenjene z Direktivo 98/48/ES [Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. julija 1998 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 21, str. 8)];

[…]

(h) ‚koordinirano področje‘: zahteve, določene v pravnih sistemih držav članic za ponudnike storitev informacijske družbe ali storitve informacijske družbe, ne glede na to ali so splošne narave ali posebej določene;

[…]“

6 Člen 3 iste direktive, naslovljen „Notranji trg“, določa:

„1. Vsaka država članica zagotovi, da so storitve informacijske družbe ponudnika, ki posluje na njenem ozemlju, skladne z veljavnimi nacionalnimi določbami v zadevni državi članici, ki spadajo na koordinirano področje.

2. Države članice ne smejo omejevati svobode zagotavljanja storitev informacijske družbe iz druge države članice zaradi razlogov, ki spadajo na koordinirano področje.

[…]

4. Države članice lahko v zvezi z neko storitvijo informacijske družbe sprejmejo ukrepe, ki odstopajo od drugega odstavka, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

(a) ukrepi so:
(i) potrebni zaradi enega od naslednjih razlogov:

– javnega reda, predvsem preprečevanja, odkrivanja in kazenskega pregona kaznivih dejanj, vključno z varstvom mladoletnikov in bojem proti podžiganju sovraštva zaradi rase, spola, veroizpovedi ali narodnosti, ter kršitev človekovega dostojanstva v zvezi s posamezniki,

– varovanja javnega zdravja,

– javne varnosti, vključno z varstvom nacionalne varnosti in obrambe,

– varstva potrošnikov, vključno z varstvom investitorjev;

(ii) in naravnani proti storitvi informacijske družbe, ki posega v cilje iz točke (i) ali predstavlja resno in nevarno tveganje, da bo ogrozila te cilje;
(iii) sorazmerni s temi cilji;

(b) država članica je pred sprejetjem navedenih ukrepov ne glede na sodne postopke, vključno s predhodnimi postopki in dejanji v okviru kazenske preiskave,

– zahtevala od države članice iz odstavka 1, da sprejme ukrepe, in ta ni sprejela takšnih ukrepov ali pa niso bili ustrezni,

– uradno obvestila Komisijo in državo članico iz odstavka 1 o namenu, da sprejme takšne ukrepe.

5. Države članice lahko iz nujnih razlogov odstopajo od pogojev iz odstavka 4(b). V tem primeru je treba o ukrepih čim prej uradno obvestiti Komisijo in državo članico iz odstavka 1 in navesti razloge, zaradi katerih država članica meni, da gre za nujni primer.

6. Komisija mora ne glede na možnost države članice, da izvede te ukrepe, čim prej preveriti skladnost priglašenih ukrepov s pravom Skupnosti; če se izkaže, da ukrep ni skladen s pravom Skupnosti, Komisija od udeležene države članice zahteva, da opusti sprejetje predlaganih ukrepov ali da že sprejete ukrepe nemudoma prekliče.“

Direktiva 2010/13

7 Člen 1 Direktive 2010/13 določa:

„1. Za namene te direktive se uporabljajo naslednje opredelitve:

[…]

(aa) ‚storitev platforme za izmenjavo videov‘ pomeni storitev, kakor je opredeljena v členih 56 in 57 [PDEU], kadar je glavni namen storitve ali ločljivega dela te storitve ali bistvena funkcija storitve zagotavljanje programov, videov, ki jih ustvarijo uporabniki, ali obojega splošni javnosti, za katere ponudnik platforme za izmenjavo videov nima uredniške odgovornosti, in sicer za obveščanje, zabavo ali izobraževanje preko elektronskih komunikacijskih omrežij v smislu točke (a) člena 2 Direktive 2002/21/ES [Evropskega parlamenta in sveta 2002/21/ES z dne 7. marca 2002 o skupnem regulativnem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve (okvirna direktiva) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 29, str. 349)] ter katerih organiziranje določa ponudnik platforme za izmenjavo videov, med drugim s samodejnimi orodji ali algoritmi, zlasti s prikazovanjem, označevanjem in določanjem zaporedja;

[…]“

8 Člen 28a(1) in (5) te direktive določa:

„1. Za namene te direktive je ponudnik platforme za izmenjavo videov, ki ima sedež na ozemlju države članice v smislu člena 3(1) Direktive [2000/31], pod pristojnostjo te države članice.

[…]

5. Za namene te direktive se člen 3 in členi 12 do 15 Direktive [2000/31] uporabljajo za ponudnike platform za izmenjavo videov, za katere se šteje, da imajo sedež v državi članici v skladu z odstavkom 2 tega člena.“

Direktiva (EU) 2015/1535

9 Člen 1(1), od (e) do (g), Direktive (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL 2015, L 241, str. 1), vsebuje naslednje opredelitve:

„(e) ‚predpis o storitvah‘ pomeni splošno zahtevo v zvezi z začetkom in nadaljevanjem storitvenih dejavnosti v smislu točke (b), zlasti določbe, ki se nanašajo na dobavitelja storitev, storitve in prejemnika storitve, razen vseh pravil, ki niso posebej namenjena storitvam, opredeljenim v navedeni točki.

[…]

(f) ‚tehnični predpis‘ pomeni tehnične specifikacije in druge zahteve ali pravila o storitvah, vključno z relevantnimi upravnimi določbami, katerih upoštevanje je pravno ali dejansko obvezno pri trženju, opravljanju storitve, ustanovitvi izvajalca storitve ali uporabi v državi članici ali njenem večjem delu, kot tudi zakoni, predpisi ali upravnimi določbami držav članic, razen tistih, ki so določeni v členu 7 in prepovedujejo izdelavo, uvoz, trženje ali uporabo proizvoda ali ki prepovedujejo opravljanje ali uporabo storitve ali ustanovitev dobavitelja storitve.

[…]

(g) ‚osnutek tehničnega predpisa‘ pomeni besedilo tehnične specifikacije ali druge zahteve ali pravila o storitvah, vključno z upravnimi določbami, ki je sestavljen z namenom sprejetja v obliki tehničnega predpisa, pri čemer je besedilo v pripravljalni fazi, v kateri se še vedno lahko bistveno spremeni.“

10 Člen 5(1), prvi pododstavek, te direktive določa:

„Države članice ob upoštevanju člena 7 takoj sporočijo Komisiji vsak osnutek tehničnega predpisa, razen kadar gre le za prenos celotnega besedila mednarodnega ali evropskega standarda, ko zadostujejo informacije glede ustreznega standarda. Komisiji navedejo tudi razloge, na podlagi katerih je sprejetje takšnega tehničnega predpisa potrebno, če ti razlogi niso že jasno razvidni v osnutku.“

Avstrijsko pravo

11 Člen 1 KoPl-G določa:

„(1) Ta zakon spodbuja odgovorno in pregledno sprejemanje ter takojšnjo obravnavo prijav uporabnikov v zvezi s spodaj opredeljenimi vsebinami na komunikacijskih platformah.

(2) Nacionalni in tuji ponudniki storitev, ki ponujajo komunikacijske platforme (člen 2, točka 4) zaradi pridobivanja gospodarske koristi, spadajo na področje uporabe tega zakona, razen če:

1. je bilo število prijavljenih uporabnikov s pravico do dostopa do komunikacijske platforme v Avstriji v preteklem koledarskem letu manjše od povprečno 100.000 oseb in

2. je promet, ki je bil v Avstriji ustvarjen z delovanjem komunikacijske platforme v preteklem koledarskem letu, manjši od 500.000 EUR.

[…]

(4) Ponudniki storitev platforme za izmenjavo videov (člen 2, točka 12) so oproščeni obveznosti iz tega zakona v zvezi s programi (člen 2, točka 9) in videi, ki jih ustvarijo uporabniki (člen 2, točka 7) in ki se ponujajo na teh platformah.

(5) Regulativni organ na podlagi ugotovitvenega zahtevka ponudnika storitev odloči, ali ta spada na področje uporabe tega zakona.

[…]“

12 Člen 2 KoPl-G določa:

„Za namene tega zakona se uporabljajo naslednje opredelitve:

[…]

2. ‚storitev informacijske družbe‘: storitev, ki se običajno zagotavlja odplačno, na daljavo, elektronsko in na posamezno zahtevo prejemnika storitev […], zlasti spletno trgovanjem z blagom in storitvami, zagotavljanje informacij na spletu, spletno oglaševanje, elektronskim iskalniki in možnosti pridobivanja podatkov ter storitve, ki omogočajo prenos informacij v elektronskem omrežju, dostop do takega omrežja ali beleženje informacij o uporabniku […];

3. ‚ponudnik storitev‘: fizična ali pravna oseba, ki zagotavlja komunikacijsko platformo;

4. ‚komunikacijska platforma‘: storitev informacijske družbe, pri kateri je glavni cilj ali bistvena funkcija izmenjava obvestil ali predstavitev z intelektualno vsebino v ustni, pisni, zvočni ali slikovni obliki med uporabniki in širokim krogom drugih uporabnikov z uporabo množičnega razširjanja.

[…]

6. ‚uporabnik‘: vsaka oseba, ki uporablja komunikacijsko platformo, ne glede na to, ali je pri tej platformi registrirana ali ne;

7. ‚video, ki ga ustvari uporabnik‘: niz gibljivih slik z zvokom ali brez njega, ki predstavlja posamezno poljubno dolgo enoto, ki jo ustvari uporabnik in jo ta ali kateri koli drug uporabnik naloži na platformo za izmenjavo videov;

[…]

9. ‚program‘: en sam samostojni element avdiovizualne medijske storitve, ki ga sestavlja niz gibljivih slik z zvokom ali brez njega, ki predstavlja posamezno poljubno dolgo enoto znotraj sporeda ali kataloga, ki ga oblikuje ponudnik medijskih storitev; ta pojem vključuje celovečerne filme, video posnetke, športne dogodke, situacijske komedije, dokumentarne filme, otroške programe in izvirne televizijske drame;

[…]

12. ‚platforma za izmenjavo videov‘: pomeni storitev, kakor je opredeljena v členih 56 in 57 [PDEU], pri kateri je glavni namen storitve ali ločljivega dela te storitve ali bistvena funkcija storitve zagotavljanje programov (točka 9), videov, ki jih ustvarijo uporabniki (točka 7), ali obojega splošni javnosti, za katere ponudnik platforme za izmenjavo videov nima uredniške odgovornosti, in sicer za obveščanje, zabavo ali izobraževanje preko elektronskih komunikacijskih omrežij v smislu člena 2, točka 1, [Direktive (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (UL 2018, L 321, str. 36)] ter katerih organiziranje določa ponudnik platforme za izmenjavo videov (med drugim s samodejnimi orodji ali algoritmi, zlasti s prikazovanjem, označevanjem in določanjem zaporedja).“

13 Člen 3 KoPl-G določa:

„1. Ponudniki storitev vzpostavijo učinkovit in pregleden postopek sprejemanja in obravnave prijav o domnevno nezakonitih vsebinah, objavljenih na komunikacijski platformi.

[…]

4. Poleg tega ponudniki storitev zagotovijo, da se vzpostavi učinkovit in pregleden postopek za preverjanje njihovih odločitev o blokadi ali umiku vsebine, v zvezi s katero je bila podana prijava (odstavek 3, točka 1). […]

[…]“

14 Člen 4(1) KoPl-G določa:

„Ponudniki storitev morajo pripraviti letno poročilo ali, za komunikacijske platforme z več kot milijon registriranimi uporabniki, polletno poročilo o sprejemu prijav v zvezi z domnevno nezakonitimi vsebinami. Poročilo predložijo regulativnemu organu najpozneje v enem mesecu po izteku obdobja, ki ga zajema, in ga hkrati objavijo na svoji spletni strani, na kateri je preprosto in stalno dostopno.“

15 Člen 5 KoPl-G določa:

„(1) Ponudniki storitev imenujejo osebo, ki izpolnjuje pogoje iz člena 9(4) Verwaltungsstrafgesetz 1991 – VStG (zakon o upravnih sankcijah iz leta 1991, BGBl., 52/1991). Ta oseba:

1. zagotavlja spoštovanje določb tega zakona;

2. ima pristojnost za sprejemanje odredb, da se lahko zagotovi spoštovanje določb tega zakona;

3. ima potrebno znanje nemškega jezika, da lahko sodeluje z upravnimi in pravosodnimi organi;

4. ima na voljo potrebna sredstva za izpolnjevanje svojih nalog.

[…]

(4) Ponudnik storitev imenuje fizično ali pravno osebo kot pooblaščenca za upravne in sodne vročitve. Uporabljajo se odstavek 1, točka 3, odstavek 2, prvi stavek, in odstavek 3.

(5) Regulativni organ se nemudoma obvesti o identiteti odgovornega zastopnika in pooblaščenca za vročanje.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

16 Tožeče stranke v postopku v glavni stvari, Google Ireland, Meta Platforms Ireland in Tik Tok Technology, so družbe s sedežem na Irskem, ki med drugim v Avstriji ponujajo storitve komunikacijskih platform.

17 Po začetku veljavnosti KoPl-G leta 2021 so te družbe KommAustria predlagale, naj na podlagi člena 1(5) tega zakona ugotovi, da slednje ne spadajo na področje uporabe tega zakona.

18 KommAustria je s tremi odločbami z dne 26. marca, 31. marca in 22. aprila 2021 ugotovil, da tožeče stranke v postopku v glavni stvari spadajo na področje uporabe KoPl-G, ker vsaka od njih ponuja „komunikacijsko platformo“ v smislu člena 2, točka 4, tega zakona.

19 Tožeče stranke v postopku v glavni stvari so zoper te odločbe vložile tožbe pri Bundesverwaltungsgericht (zvezno upravno sodišče, Avstrija), ki je te tožbe zavrnilo kot neutemeljene.

20 Tožeče stranke v postopku v glavni stvari v utemeljitev revizij, ki so jih zoper te zavrnilne odločbe vložile pri Verwaltungsgerichtshof (vrhovno upravno sodišče, Avstrija), predložitvenem sodišču, na eni strani trdijo, da Republika Irska in Evropska komisija nista bili uradno obveščeni o sprejetju KoPl-G na podlagi člena 3(4)(b) in člena 3(5) Direktive 2000/31, zato tega zakona proti njima ni mogoče uveljavljati. Na drugi strani naj bi bile obveznosti, uvedene z navedenim zakonom, nesorazmerne in nezdružljive s prostim pretokom storitev in „načelom države izvora“, določenim v Direktivi 2000/31, v zvezi s storitvami platform za izmenjavo videov pa v Direktivi 2010/13.

21 V zvezi s tem, prvič, to sodišče navaja, da se z revizijami postavlja vprašanje, ali gre pri KoPl-G in obveznostih, ki jih ta nalaga ponudnikom storitev, za ukrepe, sprejete v zvezi z „neko storitvijo informacijske družbe“ v smislu člena 3(4) Direktive 2000/31. Navaja, da dvomi o tem, ker so določbe KoPl-G splošne in abstraktne ter ponudnikom storitev informacijske družbe nalagajo splošne obveznosti, ki se uporabljajo ob neobstoju vsakršnega posamičnega in konkretnega akta.

22 Drugič, če bi bili pogoji iz člena 3(4)(a) Direktive 2000/31 izpolnjeni, se navedeno sodišče sprašuje o razlagi člena 3(5) te direktive, da bi ugotovilo, ali se KoPl-G lahko uveljavlja zoper tožeče stranke iz postopka v glavni stvari, čeprav ni bil predmet uradne obvestitve.

23 Tretjič, tudi če bi bilo treba obveznosti, ki jih KoPl-G nalaga ponudnikom storitev komunikacijskih platform, opredeliti kot ukrepe, sprejete v zvezi z „določeno storitvijo informacijske družbe“ v smislu člena 3(4) Direktive 2000/31, se isto sodišče sprašuje, ali se te

obveznosti – če so izpolnjeni pogoji iz člena 3(4)(a) te direktive – načeloma uporabljajo za storitve, ki jih tožeče stranke iz postopka v glavni stvari zagotavljajo kot ponudniki storitev komunikacijskih platform. Če je tako, naj bi bilo torej treba v zvezi s ponudniki storitev platforme za izmenjavo videov v smislu člena 1(aa) Direktive 2010/13 ugotoviti, ali načelo nadzora v državi članici izvora, ki se uporablja tudi v okviru te direktive na podlagi njenega člena 28a(1), ki napotuje na člen 3 Direktive 2000/31, preprečuje, da bi se obveznosti, ki jih KoPl-G nalaga ponudnikom storitev s sedežem na ozemlju druge države članice, uporabljale za vsebine teh platform, kadar ne gre niti za programe niti za videoposnetke, ki jih ustvarijo uporabniki.

24 V teh okoliščinah je Verwaltungsgerichtshof (vrhovno upravno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je treba člen 3(4)(a)(ii) Direktive 2000/31/ES razlagati tako, da se za ukrep, naravnan proti ‚storitvi informacijske družbe', lahko šteje tudi zakonski ukrep, ki se nanaša na splošno opredeljeno kategorijo določenih storitev informacijske družbe (kot so komunikacijske platforme), ali pa mora biti za obstoj ukrepa v smislu te določbe sprejeta odločitev glede konkretnega primera (na primer v zvezi s poimensko opredeljeno komunikacijsko platformo)?

2. Ali je treba člen 3(5) Direktive 2000/31 razlagati tako, da opustitev (naknadne) uradne obvestitve Komisije in države članice sedeža o sprejetem ukrepu, ki mora biti v skladu s to določbo v nujnem primeru podana ‚čim prej', pomeni, da tega ukrepa – po poteku obdobja, ki zadošča za (naknadno) uradno obvestitev – za določeno storitev ni dopustno uporabiti?

3. Ali člen 28a(1) [Direktive 2010/13] nasprotuje uporabi ukrepa v skladu s členom 3(4) Direktive 2000/31, ki se ne nanaša na programe in videe, ki jih ustvarijo uporabniki, objavljene na platformi za izmenjavo videov?"

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

25 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 3(4) Direktive 2000/31 razlagati tako, da so splošni in abstraktni ukrepi, ki se nanašajo na splošno opredeljeno kategorijo danih storitev informacijske družbe in ki se brez razlikovanja uporabljajo za vse ponudnike iz te kategorije storitev, zajeti s pojmom „ukrepi, naravnani proti storitvi informacijske družbe" v smislu te določbe.

26 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je treba pri razlagi določbe prava Unije, ki se ne sklicuje izrecno na nacionalno pravo, v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča upoštevati ne le besedilo te določbe, ampak tudi njen kontekst in cilje, ki jim sledi ureditev, katere del je (sodba z dne 15. septembra 2022, Fédération des entreprises de la beauté, C-4/21, EU:C:2022:681, točka 47 in navedena sodna praksa).

27 Na prvem mestu je treba v zvezi z besedilom člena 3(4) Direktive 2000/31 ugotoviti, da se ta določba nanaša na „neko storitev informacijske družbe". Uporaba ednine in pridevnika „neko" kaže na to, da je treba tako navedeno storitev razumeti kot individualizirano storitev, ki jo zagotavlja eden ali več ponudnikov storitev, in da zato države članice na podlagi tega člena 3(4)

ne morejo sprejeti splošnih in abstraktnih ukrepov, ki bi se nanašali na splošno opredeljeno kategorijo danih storitev informacijske družbe in ki bi se brez razlikovanja uporabljali za vse ponudnike te kategorije storitev.

28 Okoliščina, da lahko pojem „ukrepi“ vključuje širok nabor ukrepov, ki jih sprejmejo države članice, te presoje ne omaja.

29 Z uporabo takega širokega in splošnega izraza je namreč zakonodajalec Evropske unije državam članicam prepustil diskrecijo glede narave in oblike ukrepov, ki jih lahko sprejmejo na podlagi člena 3(4) Direktive 2000/31. Uporaba tega izraza pa nikakor ne vpliva na bistvo in materialno vsebino teh ukrepov.

30 Na drugem mestu, kontekst tega člena in zlasti postopkovni pogoji, določeni v navedenem členu 3(4)(b), potrjujejo tako razlago.

31 V zvezi s tem je treba opozoriti, da lahko v skladu s členom 3(4) Direktive 2000/31 države članice v zvezi z neko storitvijo informacijske družbe, ki spada na koordinirano področje, ukrepe, ki odstopajo od načela prostega pretoka storitev informacijske družbe, sprejmejo pod dvema kumulativnima pogojema (sodba z dne 19. decembra 2019, Airbnb Ireland, C-390/18, EU:C:2019:1112, točka 83).

32 Po eni strani mora biti na podlagi člena 3(4)(a) Direktive 2000/31 zadevni omejevalni ukrep potreben, da se zagotovijo javni red, varstvo javnega zdravja, javna varnost ali varstvo potrošnikov, naravnan mora biti proti storitvi informacijske družbe, ki dejansko posega v te cilje ali predstavlja resno in nevarno tveganje, da bo te cilje ogrozila, in nazadnje, biti mora sorazmeren z navedenimi cilji.

33 Po drugi strani člen 3(4)(b) te direktive določa, da mora zadevna država članica pred sprejetjem navedenih ukrepov ne glede na sodne postopke, vključno s predhodnimi postopki in dejanji v okviru kazenske preiskave, od države članice, na ozemlju katere ima ponudnik zadevne storitve sedež, zahtevati, da sprejme ukrepe – navedena država pa jih ni sprejela ali pa ti niso bili ustrezni – vendar tudi uradno obvestiti Komisijo in to državo članico o namenu, da sprejme zadevne omejevalne ukrepe.

34 Pogoj, naveden v prejšnji točki, potrjuje, da države članice prostega pretoka storitev informacijske družbe iz drugih držav članic ne smejo omejevati s tem, da sprejmejo splošne in abstraktne ukrepe, ki se nanašajo na splošno opredeljeno kategorijo nekih storitev informacijske družbe.

35 Ta določba namreč s tem, da državam članicam, v katerih se zagotavlja storitev informacijske družbe, ki želijo kot namembna država članica te storitve sprejeti ukrepe na podlagi člena 3(4) Direktive 2000/31, nalaga, da od države članice izvora navedene storitve, torej od države članice, na ozemlju katere ima ponudnik iste storitve sedež, zahtevajo, da sprejme ukrepe, predpostavlja, da je ponudnike in s tem zadevne države članice mogoče identificirati.

36 Vendar če bi bilo državam članicam dovoljeno, da prosti pretok storitev informacijske družbe omejijo s splošnimi in abstraktnimi ukrepi, ki se brez razlikovanja uporabljajo za vse ponudnike neke kategorije teh storitev, bi bila taka identifikacija, če že ne nemogoča, vsaj pretirano otežena, tako da države članice ne bi mogle spoštovati takega postopkovnega pogoja.

37 Poleg tega, kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 68 sklepnih predlogov, če bi bilo treba člen 3(4) Direktive 2000/31 razlagati tako, da vključuje splošne in abstraktne ukrepe, ki se brez razlikovanja uporabljajo za vse ponudnike neke kategorije storitev informacijske družbe, bi lahko predhodna obvestitev iz člena 3(4)(b), druga alinea, te direktive pomenila podvajanje s predhodno obvestitvijo, ki se zahteva z Direktivo 2015/1535.

38 Zadnjenavedena direktiva namreč v bistvu zahteva, da države članice Komisijo uradno obvestijo o vsakem osnutku tehničnega predpisa, katerega predpisi o storitvah vsebujejo splošne zahteve v zvezi z začetkom in nadaljevanjem opravljanja storitev informacijske družbe.

39 Na tretjem mestu, razlaganje pojma „ukrepi, naravnani proti storitvi informacijske družbe“ v smislu člena 3(4) Direktive 2000/31 tako, da lahko države članice sprejmejo splošne in abstraktne ukrepe, ki se brez razlikovanja uporabljajo za vse ponudnike neke kategorije storitev informacijske družbe, bi ogrozilo načelo nadzora v državi članici izvora, na katerem temelji ta direktiva, in cilj pravilnega delovanja notranjega trga, ki mu ta direktiva sledi.

40 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je člen 3 Direktive 2000/31 osrednja določba v sistematiki in sistemu, ki ga vzpostavlja ta direktiva, saj določa to načelo, ki je prav tako navedeno v uvodni izjavi 22 te direktive, v kateri je navedeno, da mora „nadzor nad storitvami informacijske družbe potekati pri viru dejavnosti“.

41 V skladu s tem členom 3(1) namreč vsaka država članica zagotovi, da so storitve informacijske družbe ponudnika, ki posluje na njenem ozemlju, v skladu z veljavnimi nacionalnimi določbami v zadevni državi članici, ki spadajo na koordinirano področje. V členu 3(2) je natančneje določeno, da države članice ne smejo omejevati svobode zagotavljanja storitev informacijske družbe iz druge države članice iz razlogov, ki spadajo na koordinirano področje.

42 Direktiva 2000/31 tako temelji na uporabi načel nadzora v državi članici izvora in medsebojnega priznavanja, tako da so v okviru koordiniranega področja, opredeljenega v členu 2(h) te direktive, storitve informacijske družbe regulirane le v državi članici, na ozemlju katere imajo ponudniki teh storitev sedež (glej v tem smislu sodbo z dne 25. oktobra 2011, eDate Advertising in drugi, C-509/09 in C-161/10, EU:C:2011:685, točke od 56 do 59).

43 Zato mora, prvič, vsaka država članica kot država članica izvora storitev informacijske družbe regulirati te storitve in na tej podlagi varovati cilje v splošnem interesu, navedene v členu 3(4)(a)(i) Direktive 2000/31.

44 Drugič, v skladu z načelom medsebojnega priznavanja mora vsaka država članica kot namembna država članica storitev informacijske družbe zagotavljati, da ne omejuje prostega pretoka teh storitev s tem, da bi zahtevala spoštovanje dodatnih obveznosti, ki spadajo na koordinirano področje in ki bi jih sprejela.

45 Vendar je zakonodajalec Unije, kot je razvidno iz uvodne izjave 24 Direktive 2000/31, kljub „načelu nadzora storitev informacijske družbe pri viru“, ki je drug izraz načela nadzora v državi članici izvora iz člena 3(1) te direktive, menil, da je legitimno, da lahko države članice pod pogoji, določenimi v navedeni direktivi, sprejmejo ukrepe za omejitev prostega pretoka storitev informacijske družbe.

46 Člen 3(4) Direktive 2000/31 tako pod nekaterimi pogoji državi članici, v kateri se opravlja storitev informacijske družbe, omogoča odstopanje od načela prostega pretoka storitev informacijske družbe.

47 Vendar bi se z razlaganjem te določbe, kot da se z njo državam članicam dovoljuje, da sprejmejo splošne in abstraktne ukrepe, ki se brez razlikovanja uporabljajo za vse ponudnike neke kategorije storitev informacijske družbe, ogrozilo načelo nadzora v državi članici izvora, določeno v tem členu 3(1).

48 Posledica načela nadzora v državi članici izvora je namreč delitev regulativne pristojnosti med državo članico izvora ponudnika storitev informacijske družbe in državo članico, v kateri se zadevna storitev opravlja, torej namembno državo članico.

49 Če pa bi bilo drugi državi članici dovoljeno, da na podlagi člena 3(4) Direktive 2000/31 sprejme splošne in abstraktne ukrepe, ki se brez razlikovanja uporabljajo za vse ponudnike iz kategorije teh storitev, ne glede na to, ali imajo sedež v zadnjenavedeni državi članici ali ne, bi to posegalo v regulativno pristojnost prve države članice in povzročilo, da bi za take ponudnike veljala tako zakonodaja države članice izvora kot zakonodaja namembne države članice ali namembnih držav članic.

50 Vendar je iz uvodne izjave 22 Direktive 2000/31 razvidno, da je zakonodajalec Unije, kot je bilo opozorjeno v točki 40 te sodbe, v sistemu, vzpostavljenem s to direktivo, določil, da se nadzor nad storitvami informacijske družbe izvaja pri viru dejavnosti, to je v državi članici, v kateri ima ponudnik storitev sedež, s trojnim ciljem zagotoviti učinkovito varstvo ciljev v splošnem interesu, izboljšati medsebojno zaupanje med državami članicami ter učinkovito zagotoviti svobodo opravljanja storitev in pravno varnost za ponudnike in prejemnike storitev.

51 Zato bi razlaga tega člena 3(4), navedena v točki 47 te sodbe, s katero bi se ogrozilo načelo nadzora v izvorni državi članici iz člena 3(1) Direktive 2000/31, posegala v sistem in cilje te direktive.

52 Kot je poudarila Komisija, možnost odstopanja od načela prostega pretoka storitev informacijske družbe, določena v členu 3(4) navedene direktive, ni bila zasnovana tako, da bi državam članicam omogočala sprejetje splošnih in abstraktnih ukrepov, namenjenih regulaciji kategorije ponudnikov storitev informacijske družbe kot celote, in to tudi če bi se taki ukrepi borili proti vsebinam, ki resno ogrožajo cilje iz člena 3(4)(a)(i) iste direktive.

53 Poleg tega bi to, da bi se namembni državi članici dovolilo, da sprejme splošne in abstraktne ukrepe za ureditev opravljanja storitev informacijske družbe s strani ponudnikov, ki nimajo sedeža na njenem ozemlju, ogrozilo medsebojno zaupanje med državami članicami in bi bilo v nasprotju z načelom medsebojnega priznavanja, na katerem temelji – kot je bilo opozorjeno v točki 42 te sodbe – Direktiva 2000/31.

54 Poleg tega je treba glede teleološke razlage člena 3(4) Direktive 2000/31 in pojma „ukrepi, naravnani proti storitvi informacijske družbe“ še navesti, da iz člena 1(1) in člena 3(2) te direktive v povezavi z njeno uvodno izjavo 8 izhaja, da je cilj navedene direktive z zagotavljanjem prostega pretoka storitev informacijske družbe med državami članicami prispevati k pravilnemu delovanju notranjega trga.

55 S tega vidika, kot je razvidno iz uvodnih izjav 5 in 6 iste direktive, se želijo z njo odpraviti pravne ovire za pravilno delovanje notranjega trga, in sicer ovire, ki nastajajo zaradi razlik med zakonodajami in zaradi pravne negotovosti glede tega, kateri nacionalni predpisi se uporabljajo za te storitve.

56 Če pa bi se državam članicam dovolilo, da na podlagi člena 3(4) Direktive 2000/31 sprejmejo splošne in abstraktne ukrepe, ki se nanašajo na splošno opredeljeno kategorijo danih storitev informacijske družbe in ki se brez razlikovanja uporabljajo za vse ponudnike iz te kategorije storitev, bi to na koncu pomenilo, da bi za zadevne ponudnike storitev veljale različne zakonodaje in da bi se zato ponovno uvedle pravne ovire za prosti pretok, ki naj bi jih ta direktiva odpravila.

57 Nazadnje je treba opozoriti, da se cilj Direktive 2000/31, da se zagotovi prosti pretok storitev informacijske družbe med državami članicami, uresničuje z mehanizmom za nadzor ukrepov, ki bi ga lahko ogrozili, pri čemer ta mehanizem omogoča tako Komisiji kot državi članici, na ozemlju katere ima zadevni ponudnik storitve informacijske družbe sedež, da nadzorujeta, ali so ti ukrepi potrebni za izpolnitev nujnih razlogov v splošnem interesu (sodba z dne 19. decembra 2019, Airbnb Ireland, C-390/18, EU:C:2019:1112, točka 91).

58 Vendar če se ugotovi, da splošni in abstraktni ukrepi, ki se nanašajo na splošno opredeljeno kategorijo danih storitev informacijske družbe, niso zajeti s pojmom „ukrepi, naravnani proti storitvi informacijske družbe“ v smislu člena 3(4) Direktive 2000/31, to ne povzroči, da bi bili taki ukrepi izvzeti iz tega mehanizma nadzora.

59 Posledica take razlage je, nasprotno, da državam članicam načeloma ni dovoljeno sprejeti takih ukrepov, tako da preverjanje, ali so navedeni ukrepi potrebni za izpolnitev nujnih razlogov v splošnem interesu, sploh ni potrebno.

60 Glede na zgoraj navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 3(4) Direktive 2000/31 razlagati tako, da splošni in abstraktni ukrepi, ki se nanašajo na splošno opredeljeno kategorijo danih storitev informacijske družbe in ki se brez razlikovanja uporabljajo za vse ponudnike iz te kategorije storitev, niso zajeti s pojmom „ukrepi, naravnani proti storitvi informacijske družbe“ v smislu te določbe.

Drugo in tretje vprašanje

61 Iz predložitvene odločbe, kot je povzeta v točkah 22 in 23 te sodbe, je razvidno, da predložitveno sodišče drugo in tretje vprašanje postavlja le za primer, da bi Sodišče ugotovilo, da je treba na prvo vprašanje odgovoriti pritrdilno.

62 Kot pa je bilo ugotovljeno v točki 60 te sodbe, je treba na to prvo vprašanje odgovoriti nikalno.

63 Zato ob upoštevanju odgovora na prvo vprašanje na drugo in tretje vprašanje ni treba odgovoriti.

Stroški

64 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Člen 3(4) Direktive 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu

je treba razlagati tako, da

splošni in abstraktni ukrepi, ki se nanašajo na splošno opredeljeno kategorijo danih storitev informacijske družbe in ki se brez razlikovanja uporabljajo za vse ponudnike iz te kategorije storitev, niso zajeti s pojmom „ukrepi, naravnani proti storitvi informacijske družbe“ v smislu te določbe.

Podpisi